

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Lovforslag skader reproduktiv sundhed i Europa

Et nyt lovforslag vil forbyde sædbankers salg til private. Det vil fjerne adgangen til kontrolleret sæd for lesbiske og enlige mange steder i Europa og tvinge dem ud på det grå marked.

21. november 2016

Læren fra Danmark: Forbud forhindrer ikke familier men skaber blot risici

Fra 1997 til 2006 var der i Danmark forbud mod assisteret reproduktion til enlige kvinder og par bestående af to kvinder. Et tilsvarende forbud findes i dag i mange lande i Europa, fx lande som Frankrig, Italien, Portugal, Grækenland og Polen.

Forbuddet i Danmark var fra politisk hold begrundet i, at man ønskede at undgå regnbuefamilier, altså familier hvor mindst en af forældrene er LGBT-person. Med andre ord: Man havde en familiepolitisk dagsorden om at begrænse regnbuefamilier og fremme en traditionel familieform: Far, mor og børn. En meget tydelig lære fra forbudstiden i Danmark var, at det ikke kan lade sig gøre at lovgive sig til bestemte familieformer: Folk får de børn, de ønsker, det er kun et spørgsmål om, hvor besværligt og risikabelt det er.

Når kvindepar og enlige kvinder afskæres adgang til fertilitetsbehandling, tyr de ofte til hjemmeinsemination. Det sker også i dag i stor udstrækning fx i de ovennævnte lande. Ofte rekvireres sæden fra danske sædbanker.

Lovforslaget og EU-kommissionens ikkeoffentliggjorte analyse

Lovforslaget har været i høring: Forslag til Lov om ændring af lægemiddelloven og vævsloven¹. Forslagets § 2, nr. 6, bestemmer, at distribution ikke må finde sted til privatpersoner.

¹ <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/59709> (LGBT Danmark stod ikke på høringslisten og har ikke indgivet høringssvar)

Forslaget er blevet til som følge af en henvendelse fra EU-kommissionen². En gruppe medlemsstater (iflg. uofficiel kilde drejer det sig om en række sydeuropæiske lande) har spurgt om, hvorvidt et krav om distribution gennem autoriserede kanaler vil være i overensstemmelse med EU-retten, og om en medlemsstat i givet fald ville kunne kræve af en anden medlemsstat, at den samarbejder om håndhævelsen af et sådant krav.

I sit svar til gruppen mener Kommissionen, at det ikke blot er foreneligt med EU-retten, men at manglen på en sådan restriktion muligvis ikke er foreneligt med bestemmelserne om sporbarhed. Det fremgår ikke, hvordan Kommissionen er nået frem til dette, kommissionen har ikke fremlagt sin analyse.

Patientsikkerhed vikarierende argument – i virkeligheden traditionalistisk familiepolitik

Kommissionen argumenterer med vigtigheden af sporbarhed af hensyn til rapportering af alvorlige hændelser. Som det fremgår af høringsvaret fra Cryos³, verdens største sædbank, er der gennem deres 30 års virke ikke eksempler på alvorlige hændelser. Derimod er der eksempler på at sporbarheden forsvinder, når der indsættes ekstra led i distributionskæden, fx på grund af datatab i forbindelse med lukning af klinikker. Der er intet, der indikerer, at lovforslaget vil føre til bedre patientsikkerhed.

Tværtimod, for en sikker konsekvens af forslaget vil være, at kvindepar og enlige kvinder vil begynde at skaffe sæd ad private, ukontrollerede kanaler – på det grå marked. Altså, i stedet for i tryghed at kunne blive behandlet med kontrolleret sæd, må disse kvinder i stedet finde på metoder at skaffe sæd på anden vis. Den omsorg Kommissionen lægger for dagen for at sikre sundhed for moder og barn, skal kun være familier til del, der består af far, mor og børn. De risici, Kommissionen ønsker at beskytte imod, er selvsagt langt større på det grå marked. Dertil kommer, at disse familier ofte vil ende i en familieretlig gråzone i forhold til juridisk forælderskab.

Selvom Kommissionen – hvad Landsforeningen betvivler – måtte have ret i, at patientsikkerheden øges ved et forbud, så er dette ikke nødvendigvis foreneligt med EU's charter om grundlæggende rettigheder, herunder forbuddet mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering. Det fremgår af EU Domstolens afgørelse⁴ om Frankrigs udelukkelse af homoseksuelle bloddonorer, hvor det fastslås, at proportionalitetsprincippet skal være opfyldt.

Spørgsmålet om sporbarhed, synes at være kommet fra Kommissionen selv: De spørgende medlemsstater spurgte tilsyneladende blot om lovmedholdeligheden af et forbud mod salg til private. Det indikerer tydeligt, at forslaget handler om at kontrollere familieformer snarere end at sikre sundhed.

Ikke uskyldig symbolpolitik – børnefamilier gøres fortræd

Da Kommissionens analyse ikke er offentliggjort, vides ikke, 1) om den rummer en valid analyse af sporbarhedsproblematikken, 2) om den indeholder en analyse af den forringede reproduktive sundhed for lesbiske par og enlige, og 3) om den indeholder en analyse af, hvorvidt en udelukkelse af par af samme køn er foreneligt med EU chartrets bestemmelser om ikke-diskrimination. Det er imidlertid LGBT Danmarks opfattelse, at dette ikke kan være tilfældet, og at Kommissionens argumentation er ukorrekt.

² jf. http://ec.europa.eu/health/blood_tissues_organ/docs/ev_20150603_sr_en.pdf, afsnit 2.3.2

³ <http://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/b4b3deaa-410d-43ef-8d89-24318b7e1db7/H%C3%B8ringssvar%202.pdf>

⁴ <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2015-04/cp150046da.pdf>

Det er også LGBT Danmarks klare opfattelse, at intentionen fra de spørgende medlemsstater er, at de vil fremme en bestemt familieform på bekostning af andre. Man må spørge, om det er Danmarks opgave at benytte national lovgivning til at fremme traditionalistiske kræfter i Europa? Er det vores opgave at underminere sundhedsmæssige og retlige forhold for visse grupper af børnefamilier ude i Europa?

På den baggrund finder Landsforeningen det nødvendigt, at den del af lovforslaget, der handler om forbud mod distribution af kønsceller til private (§ 2, nr. 6) udgår.

Med venlig hilsen

LGBT Danmark

Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

Søren Laursen
Forperson

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

NYGADE 7 • 1164 KØBENHAVN K • TLF. 33 13 19 48
LGBT@LGBT.DK • WWW.LGBT.DK